

STORTINGET

Representantforslag 54 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Seher Aydar, Marie Sneve Martinussen
og Mimir Kristjánsson

Dokument 8:54 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Seher Aydar, Marie Sneve Martinussen og Mimir Kristjánsson om å stoppe veksten av private helseforsikringer og unngå amerikanisering av helsevesenet

Til Stortinget

Bakgrunn

Velferdsstaten innebærer et helsevesen der folk som trenger helsehjelp, får det når de trenger det. Skal det sikres trygge og gode helsetjenester til befolkninga i hele landet må den offentlige helsetjenesten styrkes, og regjeringa må sette foten ned for veksten i de kommersielle aktørene.

Når det mangler helsepersonell, er det spesielt viktig å sikre at de som faktisk trenger helsehjelp kommer raskere til spesialist enn de som ikke trenger helsehjelp. Framveksten av helseforsikringer og kommersielle aktører skaper et todelt helsevesen med et skille i helsetilbudet basert på hvor mye man har på konto og hvor man jobber.

Helseforsikringer er en måte å betale seg ut av køen på. Det er veien til amerikanisering av helsevesenet.

Ved utgangen av 2022 hadde om lag 748 000 personer privat helseforsikring. De aller fleste av disse får det dekket av arbeidsgiver.

Andelen av befolkningen som har privat helseforsikring har økt kraftig de siste 20 årene. Sykehusutvalget skriver at denne utviklingen kan bidra til å svekke oppslutningen rundt en offentlig finansiert helsetje-

neste på sikt. I Sykehusutvalgets utredning (NOU 2023:8) står det:

«Utvalget mener det også er en utfordring at privat helseforsikring kan gi mer forbrukerstyrt etterspørsel etter spesialisthelsetjenester, i stedet for at henvisninger baseres på medisinsk indikasjon. Pasienter med helseforsikring kan båndlegge tid hos fastlegen, og på samme måte vil det offentlige helsevesenets oppfølging av pasienter som initielt er behandlet privat, beslaglegge knappe ressurser.»

Legeforeningen har i flere år holdt kampanjen «Gjør kloke valg», som tar sikte på å redusere undersøkelser og behandling som pasienter ikke har nytte av og som i verste fall kan skade. På kampanjesiden står det:

«En undersøkelse fra Danmark viser at selv om allmennlegene forbinder private helseforsikringer med overbehandling og ulikhet i helse, føler mange seg presset til å henvise pasienter med slike forsikringer til undersøkelser og behandlinger som ikke er medisinsk indiserte.»

De skriver videre:

«Tilfeldige funn fra unødvendige undersøkelser som utløses fordi pasienten har privat helseforsikring kan føre til videre utredning og behandling i det offentlige helsevesenet.»

Forslagsstillerne viser til et representantforslag fra Arbeiderpartiet fra 2020, jf. Representantforslag 154 S (2019–2020) der de skriver at helseforsikringer er

«[...] en sterk driver for en todeling av helsetjenesten, fordi det gjør at betalingsevne og ikke helsefaglige prioriteringer avgjør om man får hjelp.»

I samme forslag vises det til daværende helse- og omsorgsminister Bent Høie sin uttalelse om at «hvis alle

med jobb har privat helseforsikring, kan det undergrave hele den norske helsetjenesten».

Ifølge en oversikt Klassekampen har publisert, har 32 av 70 statseide selskap privat helseforsikring for sine ansatte.

«Det vi er redde for er et klassesdelt helsevesen» sa nestleder i LO, Sissel Skoghaug, til Klassekampen i et intervju om helseforsikringer. Som kommentar til statlig eide selskapers bruk av helseforsikring, påpeker hun at det er rom for politisk styring. Forslagsstillerne deler bekymringen og er enige i at staten som eiere har et ansvar for at det offentlige helsevesenet ikke blir svekket, og for å motvirke forskjeller i helsetilbud.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om omsetningsavgift på private helseforsikringer for å styrke den offentlige helsetjenesten.
2. Stortinget ber regjeringen avvikle bruken av privat helseforsikring i statlige selskaper, og bruke eierskapet aktivt til å hindre et todelt helsevesen.

5. desember 2023

Seher Aydar

Marie Sneve Martinussen

Mímir Kristjánsson